

Kun politikere kan genoprette universiteternes faglige status

- Er veterinær- og tandlægeuddannelsen indikatorer for udviklingen på danske universiteter?

Dr.med.vet. Jens Laurits Larsen, Nødebo, 3480 Fredensborg, skriver:

I Weekendavisen har der været følgende debatindlæg, der har vist skæbnen for veterinærerne og tandlægerne efter deres placering under store universiteter:

- Jens Laurits Larsen: Der var engang, hvor der var dyrlæger til stede. 6. januar 2012
- Jens Laurits Larsen: Eksperterne fosser ud af beredskabet. 3. august 2012
- Jens Laurits Larsen: I rejser en skamstøtte. 31. august 2012
- Freddie Sloth-Lisbjerg & Henning Nielsen: Huller i forskningen. 23. januar 2015

Er det i orden, at man fra politisk hold lader ansvaret for uddannelsernes kvalitet bero på budgetter og ledelsers sjakren med fagligheden, og at man omdanner universiteterne efter »styrelsesmodellen«? I så fald er alle offentlige organer på vej til at blive gjort til »legepladser« for DJØF'ere og andet lederskab. Dermed har man demonteret viden og de akademiske dyder, der bød på forskningsbaseret undervisning på højeste videnskabelige niveau. Det er der øjensynligt hverken tid eller penge til i dagens Danmark. Kan vi så ikke bare blive fri for al tale om verdensklasse? Vi kan i yderste konsekvens ende med discountuddannelser med masseproduktion af »halvstuderede røvere« og »letbenede« artikler. Ledelseslaget har haft travlt med at oprette »nye uddannelser« og stillingskategorier, og visse politikere mener, at halvdelen af en ungdomsårgang skal have en højere uddannelse. Men er det i orden, at vi derved fx sender dyrlæger og tandlæger ud fra universiteterne med manglende viden i de basale parakliniske fag og uden tilstrækkelig klinisk og kirurgisk håndlag?

I 2003 kom universitsreformen, der på ledelsesniveau straks gav bange anel-

ser, som manifesterede sig klart ved fusionerne i 2007. Tre »højskoler« - Tandlægehøjskolerne, Farmaceuthøjskolen og Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole - kom under »rigtige« universiteter, sikkert i forventning om, at det var et trin op ad den faglige rangstige.

Men i virkeligheden blev de pariaer på Helgø Sanders universitetsfabrikker. Både dyrlæge- og tandlægeuddannelsen er dyre som følge af megen praktik og patientkontakt, og det var tilgodeset ved deres tidligere placeringer, ligesom der også var et fagligt ansvar for kvaliteten i uddannelserne. Spørgsmålet er, om disse uddannelsers budgetter blev tilført universiteterne, og man derefter tildelte midler pr. student, således at handlingsuddannelser (der er dyre) får det samme som »kultur- og formidlingsuddannelser« (der er billigere)? Derved undergraves ikke bare det faglige niveau, men også rekrutteringsmulighederne. Lægestuderende kan få deres praktiske uddannelse på universitetshospitaler. Det går bare ikke, at man år efter år fjerner professorer og lektorer fra disse uddannelser.

De basale parakliniske fag nedprioriteres helt katastrofalt på begge uddannelser. På veterinærstudiet ødelægges en »blokstruktur« både den tværfaglige forståelse og studenternes muligheder for fordybelse i stoffet. Når infektioner og resistensproblemer globalt er så store udfordringer, skal man ikke nedprioritere mikrobiologi og farmakologi. Det er komplet uansvarligt. På kandidatdelen reduceres i kliniktid og kirurgi, men hvad med patienterne, når kandidaterne slipper ud? Er det rektorer eller politikere, der skal stå til ansvar for »mishandlede« tænder og dyr?

Universitsreformen gav universiteterne en énstregnet ledelse, som Christian Nissen skrev en nærmest euforisk kronik om i Weekendavisen. Tidligere havde man en tostregnet ledelse med rektor i spidsen for undervisning og forskning og »admini-

strator« i spidsen for administrationen (juridisk, økonomisk og studiekontor). På KUs lønningsliste kan man i dag se en »alenlang« fortegnelse over stillingskategorier og deres lønninger. Professorer ligger på 10. pladsen og lektorer på 25. pladsen. Denne liste illustrerer med al tydelighed, hvordan fagligheden, demokratiet og ytringsfriheden er havnet i en spændetrøje af énstregnet ledelsesmani. Undervisere og forskere er de bærende elementer for universiteternes internationale placering. Hver og én har en unik viden, der ikke umiddelbart kan erstattes, mens ledelsespersoner er generalister, der intet ved om den »sjæl«, der var dybt forankret i hver og én uddannelse før »reformen«.

Universitetsledelsens evner til at styre må i den grad betvivles. Dette år har både tandlæge- og veterinæruddannelsen fået »tilpasnings skrivelser«, der til syvende og sidst drejer sig om fyringer. Det er et styringsprincip, der specifikt fulgte fusionerne og »fabriksuniversiteterne«. Det er ret fantastisk, at den horde af stillingskategorier, der fulgte med universitsreformen, ikke kan styre budgetterne på anden vis. Det er mildest talt ikke særlig opfindsomt/genialt, og konsekvenserne er på langt sigt invaliderende.

Finansdirektør Kasper Heumann Kristensen har sagt: »Du kan skære i omkostningerne, hvilket som regel er en effektiv, men kortsigtet metode. Den kan resultere i langsigtede udfordringer«, og er det ikke netop det, vi ser på universiteterne? Erhvervslivet kunne aldrig oveleve med så tåbelig en budgetstyring, og det bør tilstræbes, at al rationalisering på universiteterne fremtidigt foregår i ledelsesregi.

»Dumhedens cirkel« skrev Henrik Dahl (Weekendavisen 12/7 2013): »Efter universitsreformen af 2003 er den fornødne omsorg for at søge sandheden ikke længere til stede på de danske universiteter. I stedet understøttes gennemført meningsløs vrøvl. Elendighederne skyldes

ikke fejl eller inkompetence hos enkeltpersoner, men at bureaukrater har taget magten fra forskerne». Han tillod sig at sammenligne bureaukraterne med skarver, og i den forbindelse tillod han sig at definere ordet »bullshit«.

Hvad skete der, da censorerne skrev kritiske censorrapporter, og hvad skete der med undervisere, der dumpede for mange? De blev kaldt til »kammeratlige« samtaler, der kunne ende med fyringer eller nedsættelser af kravene til pensum. Så efter 2-3 år kunne studiechefen med begejstring erklære, at både studenterne og underviserne var blevet dygtigere. Så derfor bliver studenterne dygtigere og dygtigere (og det er det rene bullshit!).

Fundraising er særdeles vigtigt i dag, og man kan fyres, hvis man ikke kan hente de nødvendige penge. Problemet er, at også forskningsrådene er gjort større, og der stilles større krav til formuleringer. Det betyder, at mindre fagområder må alliere sig med større, også fordi forskningsrådsmedlemmerne ofte er indstillet fra større fag og sandsynligvis har svært ved at få øje på fx tandlæger og dyrlæger. Man skal vide, at uvildighed er en sjælden dyd. Det er en kendsgerning, at artikler baseret på genteknologiske og statistiske metoder er relativt hurtige at producere, mens basale mikrobiologiske og immunologiske publikationer ofte kræver lang tid. Desværre er det i dag, når det gælder publikationer, kvantitet frem for kvalitet, der tæller mest. Så her er vi også havnet i »Dumhedens cirkel«.

I Danmark har vi »tandlægeskoler« i København og Aarhus. I 2007 optog man i København 108 og i Aarhus 67 studerende. På KU optages 180 veterinærstuderende pr. år, men vi har ikke en veterinærskole. Da næsten alle centrale veterinære lederjob (veterinærdirektøren undtaget) er nedlagte, mangler vort område et organ, der har styr på både uddannelsens og beredskabets omfang og kvalitet, så det er på internationalt niveau. Det er uacceptabelt, at to forskellige ikke koordinerede ledelser/universiteter lader bureaukrater demontere det, der engang blev betegnet »Danmarks høje veterinære stade«, når vi skulle sælge/eksportere animalske produkter.

Det er tankevækkende, at projektet »EU Strengtens Israeli Veterinary Diag-

nostic Capacities« begynder dette forår med en tysk og hollandsk veterinærinstitution i spidsen. To institutter, der nu giver danske institutioner baghjul i deres publikationsformåen og -kapacitet. Kan vi være os selv bekendt her i landet, og bør vi ikke skele til, at andre EU-lande tager det veterinære felt seriøst?

Ved et møde i Landstingsalen i Folketinget i 2012 om »Det Veterinære Beredskab« oplyste daværende Forskningsminister Morten Østergaard os om, at universiteterne var selvstyrende, og at politikerne ikke kunne blande sig, så længe de fulgte landets love.

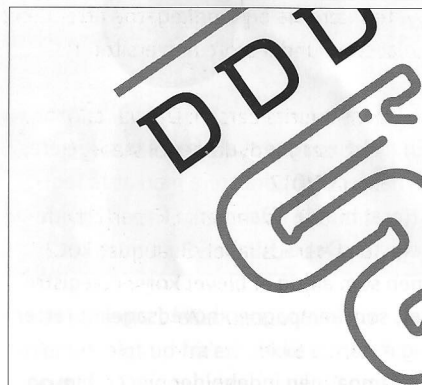
De seneste ca. 15 år har veterinærområdet mistet omkring 300 offentlige stillinger, herunder 50-100 på lederniveau. Alle styrende organer med ledere er demonteret, så ingen har styr på hverken uddannelsen eller beredskabets faglige niveau. Det fremgik lysende klart af de »tilpasningskrivelser«, som KU og DTU stod for i maj, og som omfattede yderligere besparelser på over 40 mio. kr. Man kan ikke forhandle seriøse akkrediteringsaftaler med amerikanerne (AVMA) på fagligt niveau for derefter at blive rundbarberet af dekanidirektøren uden at oplyse AVMA herom. Og endelig: Er det amerikanerne, der bestemmer niveauet for veterinæruddannelsen i Danmark?

De alvorligste konsekvenser er imidlertid omstændighederne omkring job- og karrieremuligheder.

Abildgaard Kredsen mener, at det er bydende nødvendigt at få politikerne i tale og overbevise dem om, at såfremt danske universiteter alene styres af budgetter uden hensyn til det faglige, bliver vi en tabernation. Hvis tandlæge- og dyrlægeuddannelserne er indikatorer på den faglige standard ved universiteterne, er det yderst kritisabelt. Det er alene politikernes ansvar, hvis vi sender kandidater ud, der hverken teoretisk eller »håndværksmæssigt« kan matche deres job. Det er det, fordi de har deponeret magten hos et enstrenget (enbenet), men også nøjet lederskab. Man har mistet det faglige ben, som alene står for kandidat-, ph.d.- og doktoranduddannelserne og for publikationerne, og som alene skal satse på international videnskabelig kvalitet.

Abildgaard kredsen vil samle materiale og dokumentere, hvad der er gået tabt

både ved KU og ved DTU. Vi håber samtidig, at de ansatte, de studerende og Dyr lægeforeningen indser, at vi befinder os yderst på et skråplan både fagligt og jobmæssigt. Vort mål er en veterinærskole ledet, så vi selv kan styre uddannelsen og beredskabet i nær kontakt og samarbejde med europæiske veterinære institutioner. På nationalt plan er det vigtigt at samarbejde med de uddannelser, der er havnet i samme situation. ■

Vær med i debatten

Skriv gerne kommentarer og debatindlæg til Dansk Veterinærtidsskrift. Gør det kort eller langt - men ikke længere end maks. 1.600 ord (9.000 enheder inkl. mellemrum).